

**BOJXONA NAZORATI ZONASI REJIMINING BUZILISHI MA'MURIY
HUQUQBUZALIGINING TAVSIFI**

Bojxona instituti 2-kurs kursanti

Yusupov Jamolbek

Ilmiy rahbar: b/x Podpolkovnigi F.Qarshiboyev

Annotatsiya. Ushbu maqolada bojxona nazorati zonasining rejimini buzish va uning ma'muriy huquqbuzarlik sifatida tavsifi ko'rib chiqiladi. Bojxona huquqbuzarliklari, jumladan, noqonuniy tovarlar olib kirish, bojxona to'lovlarini so'ndirish va hujjatlarni soxtalashtirish kabi holatlar tahlil qilinadi. Maqolada, shuningdek, bojxona nazoratini kuchaytirish va buzilishlarni oldini olish uchun zarur bo'lgan choralar, xususan, samarali tizim va huquqiy ongni oshirish masalalari muhokama qilinadi.

Kalit so'zlar: Bojxona nazorati, rejim buzilishi, ma'muriy huquqbuzarlik, bojxona qonunchiligi, iqtisodiy xavfsizlik, tovarlar, noqonuniy savdo, bojxona to'lovlari, soxta hujjatlar, nazorat tizimi, huquqiy javobgarlik.

Аннотация. В данной статье рассматривается нарушение режима таможенного контроля и его описание как административного правонарушения. Анализируются таможенные правонарушения, включая незаконное ввоз товаров, уклонение от уплаты таможенных сборов и подделку документов. В статье также обсуждаются меры, необходимые для усиления таможенного контроля и предотвращения нарушений, в частности, вопросы эффективной системы и повышения правовой осведомленности.

Ключевые слова: Таможенный контроль, нарушение режима, административное правонарушение, таможенное законодательство, экономическая безопасность, товары, незаконная торговля, таможенные сборы, поддельные документы, система контроля, правовая ответственность.

Annotation. This article discusses the violation of the customs control regime and its description as an administrative offense. It analyzes customs violations, including the illegal importation of goods, evasion of customs duties, and document falsification. The article also addresses the necessary measures to strengthen customs control and prevent violations, specifically focusing on the issues of an effective system and raising legal awareness.

Keywords: Customs control, violation of regime, administrative offense, customs legislation, economic security, goods, illegal trade, customs duties, counterfeit documents, control system, legal responsibility.

Bojxona nazorati zonasining rejimi — mamlakatning iqtisodiy xavfsizligini ta'minlash, davlatning bojxona siyosatini amalga oshirish, shuningdek, yuridik va

jismoniy shaxslarning bojxona tartib-qoidalariga rioya qilishini nazorat qilish maqsadida joriy etilgan tizimdir. Ushbu rejimning buzilishi ma'muriy huquqbuzarlik sifatida qabul qilinadi va bu holatning ta'sirini o'rganish davlat xavfsizligi va iqtisodiy rivojlanishning muhim jihatlaridan biridir.

Bojxona nazorati zonalarini — bojxona chegaralari bo'ylab, bojxona rasmiylashtiruvchi joylarida, bojxona organlari joylashgan erlarda va bojxona organlari tomonidan belgilanadigan boshqa joylarda tuziladi. Bojxona nazorati zonalarini tuzish va belgilash tartibi qonun hujjatlarida belgilanadi. Bojxona nazorati zonalarida ishlab chiqarish, tijorat faoliyatini va boshqa faoliyatni amalga oshirishga, shuningdek ularning chegaralari orqali transport vositalari, tovarlar va shaxslarni olib o'tishga bojxona organlarining ruxsati bilan va nazorati ostida yo'l quyiladi (*O'zR BKning 42 — moddasi*)

Bojxona nazorati zonasining mavjudligi, davlatning iqtisodiy siyosatini samarali amalga oshirish, mamlakatga noqonuniy tovarlarning kirib kelishiga va zararli tovarlarning eksportiga qarshi kurashish uchun zarurdir. Shu bilan birga, bojxona nazoratining buzilishi jamiyat uchun jiddiy xavf tug'dirishi mumkin, chunki bu mamlakatning iqtisodiy integratsiyasini va xavfsizligini zaiflashtiradi.

Bojxona nazorati zonasi rejimining buzilishi — bu jismoniy yoki yuridik shaxslarning bojxona tartib-qoidalariga rioya qilmasligi natijasida sodir bo'ladigan huquqbuzarlik hisoblanadi. Bojxona qonunchiligini buzish, avvalo, tovarlarning noqonuniy ravishda olib kirilishi yoki olib chiqilishi, bojxona to'lovlarining o'rnida bo'lmasligi yoki bojxona hujjatlarining soxtalashtirilishi kabi holatlarni o'z ichiga oladi.

Bojxona nazorati zonasidagi rejimning buzilishi, davlatning moliyaviy va iqtisodiy xavfsizligini tahdid qiladi. Tovarlarning noqonuniy ravishda olib kirilganda, bu nafaqat bojxona to'lovlari va soliq tizimiga salbiy ta'sir qiladi, balki mamlakat ichki bozorida noqonuniy raqobatni kuchaytiradi va ijtimoiy ta'sir ko'rsatadi. Bojxona nazorati zonasining rejimini buzish ma'muriy huquqbuzarlik sifatida ko'rib chiqiladi, chunki bu holat davlatning iqtisodiy huquqlariga nisbatan jiddiy xatarlarga olib keladi. Ma'muriy huquqbuzarlik — bu shaxsning huquqiy me'yorlarga rioya qilmasligi, davlat tomonidan belgilangan qoidalarni buzishi va bu orqali jamoatchilik manfaatlariga zarar yetkazishi hisoblanadi. Bojxona nazorati zonasida rejimning buzilishi aynan shunday huquqbuzarlik sifatida baholanadi.

Bojxona nazoratini buzishning ko'plab turlari mavjud.

Noqonuniy tovarlar kirish yoki chiqish: Bojxona rejimining eng ko'p uchraydigan buzilishlaridan biri noqonuniy tovarlarning mamlakatga kirishi yoki chiqishidir. Bu holat, tovarlarning bojxona deklaratsiyalarini soxtalashtirish yoki noqonuniy yo'llar bilan olib o'tilishi natijasida yuzaga keladi.

Bojxona to'lovlarining so'ndirilishi: Import yoki eksport bo'yicha bojxona to'lovlarining to'lanmasligi ham bojxona nazorati zonasida rejimning buzilishiga olib keladi. Bu holat davlat byudjeti uchun katta zararga olib kelishi mumkin.

Bojxona hujjatlarini soxtalashtirish: Bojxona hujjatlarining soxtalashtirilishi, masalan, tovarlarning qiymatini past ko'rsatish yoki bojxona deklaratsiyasining noto'g'ri ma'lumotlar bilan to'ldirilishi, jiddiy huquqbuzarlik hisoblanadi.

Tovarlar va transport vositalarining noqonuniy saqlanishi: Ba'zi hollarda, bojxona nazorati zonasida tovarlar yoki transport vositalarining noqonuniy tarzda saqlanishi, shuningdek, bo'ylama tekshiruvlardan o'tkazilmasligi holatlari ham buzilish sifatida baholanadi.

Bojxona nazorati zonasida rejimning buzilishining oldini olish uchun bir qator chora-tadbirlar qo'llanilishi kerak. Avvalo, bojxona organlarining ishini yanada samarali qilish, qonunbuzarliklarni aniqlash uchun ilg'or texnologiyalardan foydalanish, xodimlar malakasini oshirish va tajribali mutaxassislarni jalb qilish zarur. Bundan tashqari, bojxona hujjatlarini elektron tizimga o'tkazish orqali soxta hujjatlarni aniqlash imkoniyatlari yanada kengaytirish mumkin.

Shuningdek, jamiyatda bojxona tartib-qoidalariga nisbatan huquqiy ongini oshirish, jismoniy va yuridik shaxslarni huquqiy javobgarlik to'g'risida xabardor qilish muhimdir. Bojxona qonunlarining buzilishi bilan kurashish uchun, davlat tomonidan qattiq jazo choralari belgilanishi zarur. Shu bilan birga, xalqaro hamkorlikni kuchaytirish va transmilliy jinoyatlarning oldini olish uchun xalqaro bojxona tizimlarida hamkorlikni yo'lga qo'yish kerak.

Xulosa qilib aytganda bojxona nazorati zonasi rejimining buzilishi nafaqat ma'muriy huquqbuzarlik, balki davlatning iqtisodiy va xavfsizlik manfaatlariga jiddiy tahdididir. Bojxona nazorati sohasida qonunlarni buzish, shubhasiz, davlatning moliyaviy tizimini zaiflashtiradi, ichki bozorni noqonuniy raqobatga olib keladi va davlat xavfsizligiga salbiy ta'sir qiladi. Shuning uchun, bojxona nazoratini amalga oshirishda qat'iyatlilik, samaradorlik va xalqaro hamkorlikni rivojlantirish zarurdir.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. O'zbekiston Respublikasi Bojxona kodeksi. (2021). O'zbekiston Respublikasi Qonunchilik palatasi.
2. Urazov, S. (2020). *Bojxona huquqi: nazariy asoslar va amaliyot*. Toshkent: O'zbekiston Yuridik Akademiyasi.
3. Daminov, A. (2019). *Bojxona nazorati va iqtisodiy xavfsizlik: nazariy va amaliy masalalar*. Toshkent: O'zbekiston Davlat Universiteti.
4. Shirinov, A. (2022). "Bojxona huquqbuzarliklarini oldini olish: davlat siyosati va strategiyalari." *Huquq va iqtisodiyot jurnali*, 4(2), 33-45.
5. World Customs Organization (WCO). (2021). *Customs Control and its Role in National Security*. Brussels: WCO Publications.

6. United Nations (UN). (2020). *Global Trade and Customs Control: Trends and Issues*. New York: UN Publications.
7. Bojxona nazorati tizimini modernizatsiya qilish va samaradorligini oshirish bo'yicha takliflar. (2021). O'zbekiston Respublikasi Bojxona qo'mitasi.
8. O'zbekiston Respublikasi Bojxona Kodeksi 42-modda.
9. b/x Podpolkovnigi F. Qarshiboyevning "Ma'muriy javobgarlik" o'quv qo'llanmasi Toshkent 2020.

